

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Konstnärligt examensarbete 15 hp

Kreativitet och ordning

*En uppsats om ordningsföljder som verktyg för
låtskrivande*

Författare: Joakim Lindoff

Texthandledare: Hans-Erik
Holgersson

Examinator: KG Johansson

Termin: VT17

Ämne: Musik

Nivå: Kandidat

Kurskod: 2MU80E

Abstrakt

Denna uppsats syfte var att förbättra mig som låtskrivare av pop- och rockmusik. Arbetets resultat är fyra låtar där varje verk komponerats med olika följdordningar av tre element centrala i genrerna: text, melodi och ackord.

Vad gäller instrument spelades akustisk gitarr och sång in medan piano och slagverk MIDI-programmerades. Låtarna mixades minimalt för att inte tappa fokus på arbetets kärna.

Uppsatsarbetet visar att det finns för- och nackdelar med var och en av ordningsföljderna och att den tredje är bäst lämpad för pop- och rockändamål. De resterande kom att visa sig passa in till andra genrer.

Nyckelord

Text, melodi, ackord, följdordning, pop-rock, songwriting, låtskapande.

Tack

Tack till min handledare Holger för visat tålamod och tillmötesgående.

Innehållsförteckning

1 Bakgrund	3
1.1 Definitionen av musik	3
1.2 Definitionen av genre	3
1.3 Problematik	4
2 Syfte	4
3 Metod	5
3.1 Kontrast	5
3.2 Konstanterna	5
3.2.1 Genre	5
3.2.2 Instrument	5
3.2.3 Taktart	5
3.2.4 Tonart	5
3.2.5 Tempo	5
3.2.6 Struktur.....	5
3.2.7 Speltid	5
3.3 Variablerna	5
3.3.1 Text	5
3.3.2 Melodi	6
3.3.3 Ackord.....	7
3.4 Ordningsföljder	7
3.4.1 Låt 1: text > melodi > ackord	7
3.4.2 Låt 2: text > ackord > melodi	7
3.4.3 Låt 3: melodi > text > ackord	7
3.4.4 Låt 4: melodi > ackord > text	7
3.5 Produktion	7
3.5.1 Inspelning	7
3.5.2 Mixning	7
4 Resultat	8
4.1 Låt 1: text > melodi > ackord	8
4.2 Låt 2: text > ackord > melodi	8
4.3 Låt 3: melodi > text > ackord	8
4.4 Låt 4: melodi > ackord > text	8
5 Diskussion	9
5.1 Prioritering	9
5.2 Linjäritet	9
5.3 Helhet och detaljer	9
5.4 Skillnader	10
5.5 Den utövande	10
5.6 Vidare forskning	10
5.7 Summa summarum	11
Bilagor	12
Text till <i>Vagabond</i>	12
Text till <i>Happy</i>	13
Text till <i>What makes me</i>	15
Text till <i>Go back</i>	17

1 Bakgrund

Den här utbildningen har innehållit många olika fält som en musikproducent kan dra nytta av i yrkeslivet - bl.a inspelning, mixning, mastring, ensemblemusicerande och juridik. Det område som tilltalat mig mest, och är det jag lägger större delen av mitt producerande på, är kompositionen.

När jag komponerat har det varit tydligt att jag haft vissa preferenser jag gått efter. Genom åren har jag hamnat i en rutin där jag gått tillväga genom att först ta fram ackord, valt ut instrument och därefter gjort valet av genre, taktart, tonart och tempo. Sedan har stämmor arrangerats samt strukturen skissats ut. Kort sagt har jag gått i en ordning där elementen text och melodi alltid kommit sist.

Förutom det självuppfyllande skälet finns dessutom inte minst ett lukrativt intresse i att kunna skriva bra toplines. Som kompositör bör man kunna erbjuda det eventuella kunder efterfrågar för att ta tillvara på arbetstillfällena och denna kurs blir ett utmärkt tillfälle och möjlighet att förbättra det jag är svag på. Jag söker mig till ökad kreativ frihet och mer lättlyssnade toplinebaserade produktioner som ska kunna tilltala en större lyssnarskara.

1.1 Definitionen av musik

Den allra första uppgiften tillhörande Musikproduktionsprogrammet jag läser på var att definiera begreppet "musik". Ordet vill jag enklast beskriva som "behagligt ljud" och vad för ljud som nu upplevs som behagligt är upp till var och en och just därför hör ämnet till konstformerna. I det avseendet skulle skratt, applåder och ljudet av porlande vatten klassas som det. Emellertid innehåller den musik som tilltalar massorna - byggd på instrument såsom sång, gitarr, trummor och piano - vissa gemensamma nämnare som grundar sig på de tre elementen text, melodi och ackord. Många mer än dessa tre komponenter tillkommer men de är enligt mig alla sekundära då de inte kan stå för sig själva inom populärmusik.

1.2 Definitionen av genre

Olika musikgenrer lägger vikt på olika element och jag har övat upp min förmåga att

skriva pastischer. Jazz t.ex är till stor del baserat på ackord medan Math metal ofta kretsar kring taktarter och Fusion kring kyrkotonarter. Enligt min analys är pop och rock uppbyggda till stor del på text och melodi, ofta kallat ihop för topline.

1.3 Problematik

Trots att vissa musikstilar, såsom bakgrundsmusik som ofta endast består av instrumentalt ackompanjement, lämpas av en disposition där text och melodi ej prioriteras ser jag det uppstå några allvarliga problem som konsekvenser till det upplägget när det kommer till verk som ska tilltala massorna:

Vissa genrer, såsom bakgrundsmusik, består enligt mig av instrumentalt ackompanjement och saknar ofta topline. Dessa musikstilar är lämpade att komponeras enligt det upplägg jag refererade till i början av min bakgrundsbeskrivning. När det gäller pop och rock blir detta dock ett problem.

1. För det första riskerar text och melodi att tappa kvalitet när dessa kommer in i skapandets slutfas. Detta p.g.a att kreatörens entusiasm och tid redan har förbrukats. Skapande handlar om resurser och musik är inget undantag.
2. För det andra kan låtens alla element behöva balanseras om helt och hållet då de två viktigaste tillförs sist. Allt runt omkring topline, som tagit tid och energi att göra, kan komma att behöva skäras ner och skrivas om vilket leder till att onödigt arbete utförts.
3. För det tredje blir text och melodi de element som får minst chans att kunna förfinas. Enligt min erfarenhet är det endast en handfull av alla mina låtidéer som faktiskt når så långt i sin process att toplinens fas faktiskt nås. Med andra ord bränns allt kreativt krut innan text och melodi kommer in i skrivandet.

Lösningen på dessa problem är i teorin simpel: vänd på ordningen så att text och melodi kommer först i kedjan.

2 Syfte

Uppsatsens syfte är att bli en bättre låtskrivare genom att komponera fyra pop- och rocklåtar med hjälp av fyra olika ordningsföljder. Tanken är att bryta upp rutiner och utforska ny musikalisk mark.

3 Metod

3.1 Kontrast

För att underlätta jämförelsen mellan låtarna hålls ett gemensamt ramverk vad gäller parametrarna genre, instrument, taktart, tonart, tempo och struktur. Dessa kan kallas för konstanter medan text, melodi och ackord är låtarnas variabler.

3.2 Konstanterna

3.2.1 Genre

Pop/rock.

3.2.2 Instrument

Sång, gitarr, piano och trummor.

3.2.3 Taktart

4/4.

3.2.4 Tonart

C-dur. Bäst lämpad för sångaren.

3.2.5 Tempo

107 BPM.

3.2.6 Struktur

Intro, vers, brygga, refräng, vers, refräng, stick, refräng.

3.2.7 Speltid

Drygt 3 minuter. Låtarnas speltid skiljer sig marginellt från varandra.

3.3 Variablerna

3.3.1 Text

Två av utbildningens mest värdefulla och relevanta kurser för denna uppsats har varit

Populärmusikalisk komposition från termin två och Låtskrivning- och arrangemang från termin fem. Lärdomar jag fick med mig därifrån, som jag använde till detta lyrikförfattande enligt min tolkning, var:

Object writing. Att ta fram en skiss på det som ska skapas genom att skriva ner allt som kommer till tanken är ett effektivt sätt att få tag på stoff.

Handling. Något som helt klart underlättar att hålla den röda tråden genom författandet är att ge en koncis beskrivning av låtens handling.

Titlar. Vad som kapslar in låten ännu mer än en kort beskrivning är en titel. Inom pop- och rock bör den kopplas till hooken.

Rimscheman. För att skapa tydlighet och minnesvärdhet skrivs helst rim enligt ett konsekvent mönster.

Perspektiv. "Jag-perspektivet" är det mest intima och kanske det mest använda.

Tempus. Att skriva om alla tre tidsperspektiv - dåtid, nutid och framtid - är en given berättarmetod.

Sinnesintryck. Att beskriva det som upplevs med syn, hörsel, lukt, smak och känsel har målände effekt.

"De sex vännerna". Bestående av de interrogativa pronomen vem, vad, hur, när, var och varför. Att besvara samtliga dessa frågeställningar gör texten illustrativ och levande.

Textutveckling. En nyttig metod är "box-tänket". Låten består av tre boxar i kronologisk ordning där berättelsen tar sig uttryck i olika teman. T.ex "jag hoppas på att detta sker", "tänk om det inte blir bra" och "nu tänker jag göra det".

Metaforer/liknelser. Dissonans mellan det bildliga och bokstavligen ger poetisk prägel.

3.3.2 Melodi

De nämnda kurserna rymde även tekniker för melodiskrivande. Några tumregler jag förhöll mig till här var att:

En riktigt bra melodi ska kunna klara sig utan text eller ackord.

Tänka på KISS ("Keep It Simple and Singable").

Melodin bör vara mest intressantast när ett viktigt budskap ska levereras. Detta går ofta hand i hand med hooken som ofta förekommer i refrängen.

För att skriva en sångvänlig melodi bör det instrument som ska tjäna som verktyg vara just rösten. Undertecknad har tidigare fått kritik för att mina sångmelodier låter kantiga och uppenbarligen inte är gjorda genom att sjunga fram dem.

3.3.3 Ackord

Ackorden fungerar som emotionella stödpelare. Endast treklanger fick ta plats i låtarna. Min uppfattning är att kluster av toner i regel alltid innehåller mer känslomässig information än text eller melodi. Jag förhöll mig till funktionsanalys och höll antalet ackord minimalt.

3.4 Ordningsföljder

3.4.1 Låt 1: text > melodi > ackord

3.4.2 Låt 2: text > ackord > melodi

3.4.3 Låt 3: melodi > text > ackord

3.4.4 Låt 4: melodi > ackord > text

3.5 Produktion

3.5.1 Inspelning

M5, en mikrofon utgiven av företaget Rode av typen småmembranskondensator, användes för den akustiska inspelningen av sång och gitarr. Piano och slagverk MIDI-programmerades in i pluggarna x och y. Valet av DAW var Studio One 3.

3.5.2 Mixning

En ytterligare utmaning i denna uppsats är att banta ner producerandet av de fyra låtarna i fråga. Målet var att i stort sett spela in instrumenten och låta det vara produkten.

Mixning och mastring är alltså faser som i högsta möjliga mån hölls minimala, något

som visade sig svårt eftersom det sitter i ryggmärgen att förfina arbetsmaterialet. Endast absolut nödvändiga åtgärder utträttades utöver volymjustering och panorering - måttlig EQ och kompression.

4 Resultat

4.1 Låt 1: text > melodi > ackord

Mycket riktigt hamnar lyriken i fokus och styr över vilket håll melodin och ackorden ska gå åt. Denna ordning var den enda som kunde gå i linjär riktning med de tre elementen då den ena inte är beroende av nästkommande: melodin skrivs i enlighet efter textens språk som sedan harmoniseras med ackorden.

4.2 Låt 2: text > ackord > melodi

Även här ligger texten centralt och melodin upplevde jag som mer lättarbetad då den fick förhålla sig till ackordstonerna. Visst fungerar det att ha meloditoner som färgar ackorden eller låta dem vara ackordfrämmande men det föll mig naturligt att hålla det så enkelt som möjligt. Det var gynnsamt att ackorden kunde komma in innan melodin för att vägleda melodi mer.

4.3 Låt 3: melodi > text > ackord

Jag fann denna ordning rolig men knepig. Melodin i refrängen var enkel att komma på och skrevs nästan sig själv på gitarren jag stämde i öppet C. Dock anser jag att melodier är intetsägande och hade lite svårt för vilket håll jag skulle gå med texten. Detta tillvägagångssätt är helt klart det bäst lämpade för att skriva pop och rock med då melodin prioriteras och blir snabbt minnesvärd med en text till.

4.4 Låt 4: melodi > ackord > text

Att harmonisera meloditoner är lika med att få helt fira tyglar. Så upplevde jag det med denna ordning när ingen text stod mellan melodi och ackord.

Genrer som lägger mindre tyngd på textförfattandet har nytta av detta upplägg.

5 Diskussion

5.1 Prioritering

Det är en god idé att börja med det viktigaste. För det krävs egentligen sunt förnuft att inse och inte en uppsats. Olika genrer prioriterar olika element och en av ordningsföljderna visade sig passa extra bra för att skriva pop- och rockmusik.

Det negativa var att det har en låsande effekt och att kreativiteten tappar mycket av sin flexibilitet när sakerna inte kan pusslas ihop av att gå fram och tillbaka i processen. Dessutom kunde ett element få allt för stort fokus och de andra två komma i skymundan

5.2 Linjäritet

Även om kontentan är att börja med det viktigaste elementet visade uppsatsen på en viktig inställning till komponerande: skapandet ska inte uppfattas som linjärt, det är inte byggt på faser som går igenom. Man måste få tillåta sig själv gå fram och tillbaka i processen och hålla ett kreativt flöde i det hela och få alla pusselbitar på plats.

Faktum är att jag ansåg det omöjligt att helt isolera ett utvalt och utesluta övriga. När jag exempelvis skrev text så hörde jag per automatik en melodi i huvudet, som i vissa fall kom att få utgöra en del av den faktiska melodiken.

5.3 Helhet och detaljer

En uppenbar slutsats att dra är att det första element jag började med, vad gäller alla fyra metoder, blev lite väl överviktat. Arbetssättet gjorde undersökningen självföregörande vad gäller punkt nummer två under "2.5 Problematik" där målet var att få en bättre balans över elementen.

Lika stor utmaning som text och melodi var för mig var uppgiften att se helheten och inte snöa in mig på detaljer. Detta var en fråga som hade mycket med att göra med personlighet, att gå från att specialisera till att generalisera.

5.4 Skillnader

Jag vill inte påstå att de fyra låtarna kom att skilja sig anmärkningsvärt från varandra. Som redan nämnt förmådde jag inte hålla mig strikt linjärt under arbetet, vilket hela denna uppsats mer eller mindre förutsatte, och resultaten blev därför inte lika kontrasterande mot varandra som jag hade hoppats på.

Om jag lyssnar på de fyra låtarna så objektivt som möjligt kan jag emellertid komma med några iakttagelser:

I de två låtar där melodin skrevs först tycks melodiken bli överviktad och för ”hoppig” i sina figurer. Det har en del med valet av instrument att göra, gitarren, och hade nog gynnats mer av att nynna. Det ”tomma” i en gitarrslinga försökte jag kompensera genom att göra den lite tekniskt utmanande, något som inte riktigt går ihop med mottot ”Keep it Simple and Singable”.

De två låtar som fick texten skriven först blev överviktade i lyriken med överdrivet poetiskt förhållning. Eftersom texten var i centrum behövde inte, eller kanske fick inte, melodislingorna bli för intressanta p.g.a risken för komplexitet. Ordningföljden med texten först ansåg jag mer givande och roligare att använda än de med melodin först.

5.5 Den utövande

Eftersom min sång har sina brister och de digitala instrumentljuden inte alltid är de mest tillfredsställande skulle låtarna vinna på att bli inspelade med en mer erfaren sångare och med riktiga instrument.

5.6 Vidare forskning

Jag föreslår att vidare forskning görs med ett flertal deltagare där var och en tilldelas en ordningsföljd och utifrån den komponerar opåverkad av övriga deltagare eller ordningsföljder:

Deltagare 1: text, melodi, ackord.

Deltagare 2: text, ackord, melodi.

Deltagare 3: melodi, text, ackord.

Deltagare 4: melodi, ackord, text.

Detta skulle ge ett annat utfall och får gärna komplettera uppsatsen.

Jag ser även gärna att vidare forskning görs vad gäller olika genrens prioriterade element. Alltså en fortsättning angående pasticher.

Att zooma in och djupdyka i ”elementens element” är en annan intressant tanke, t.ex ett ordningsexperiment med lyrikens komponenter.

5.7 Summa summarum

Denna uppsats fyra låtar gav tillräckligt olika resultat för att kunna dra slutsatsen att det element som låtskrivaren väljer att börja med kommer att färga resultatet mest av alla och att musikskapande ska ses som ett pussel snarare än en fasbaserad process.

Bilagor

Text till *Vagabond*

Vers 1

Now Im not the brightest guy
 My wits aint sharp as a knife
 But Im way ahead of other fellas
 When it comes to living life

I might not look like James Dean sir
 Cuz he aint had a beard full of dirt
 But I know a thing or two about
 Engines, drinking and girls

Brygga 1

I know how to spend my day
 From the cradle to the grave
 I got lots of stuff I wanna do
 Before I say "I am through"

Refräng 1

I am a man without any pockets
 Who commits all the sevens before noon

I am a free man making his way
 I am a vagabond

A vagabond
 A vagabond

Vers 2

Now theres a couple of things me and dogs both got
 We got fleas, lots of hair and a leash
 Sometimes we even need a muzzle too
 And the dog house aint got no key

Its true what they say
 That life aint fair
 It takes guts
 To get somewhere

But as a vagabond
 I know what will fit
 And will always dare
 To not give a shit

Brygga 2

I know how to spend my day
 From the cradle to the grave
 I got lots of stuff I wanna do
 Before I say "I am through"

Refräng 2

I am a man without any pockets
 Who commits all the sevens before noon

I am a free man making his way
 I am a vagabond

A vagabond
 A vagabond

Stick

Vagabond
 Vagabond
 Vagabond

Refräng 3

I am a man without any pockets
 Who commits all the sevens before noon

I am a free man making his way
 I am a vagabond

A vagabond
 A vagabond

Text till *Happy*

Vers

Fresh brew in my cup

As soon as I wake up
 The morning has come to greet me
 And I dance down the stairs into the world

The air is fresh and warm
 I wouldn't mind if it would storm
 Not that I brought an umbrella
 But a little water and wind would be just fine

Brygga 1

Hey, hey life
 Life smiles at me
 Hey, hey
 Isn't it a lovely day?

Refräng 1

I have someone to thank
 For making me feel this way
 I've met someone very special
 It's why I'm so happy today

Vers 2

I hold the door for a lady
 Give a smile and wave to a cat
 Shake hands with the cashier
 Stops to have a chat

The day is going great
 Now I might believe in fate
 But I feel like my chest is gonna burst
 If I don't get to meet you soon

Brygga 2

Hey, hey life
 Life smiles at me
 Hey, hey
 Isn't it a lovely day?

Refräng 2

I have someone to thank
 For making me feel this way

I've met someone very special
It's why I'm so happy today

Stick

Tonight the two of us have a date
Ill see you by the park, right where we first met
After we've had dinner at our favourite place by the water
Ill have something very important to ask you

Refräng 3

I have someone to thank
For making me feel this way
I've met someone very special
It's why I'm so happy today

Text till *What makes me*

Vers 1

What if I wouldnt do
If it was known I wasnt true
That what Id be wearing was a
Mask

What if things would'nt change
I know I'd the one to blame
For the long, cold, sleepless
Nights

Brygga 1

Closer and closer
I need to be keen
If this is the end then
At least I'll leave clean

Refräng 1

I want the weight off
To tell the truth is the key
It's that simple I think
For me to find peace

I want the weight off

To tell the truth is the key
 It's that simple I think
 For me to find peace

Vers 2

What if the hill of lies
 Will be too steep to climb
 And I'll be condemned to be punished
 Forever

What if what makes me confess
 Is the same thing that makes me stressed
 The last thing I want is to fall and
 Drown

Refräng 2

I want the weight off
 To tell the truth is the key
 It's that simple I think
 For me to find peace

I want the weight off
 To tell the truth is the key
 It's that simple I think
 For me to find peace

Brygga 2

Over and over
 I feel a heavy debt
 I wish to save my conscious
 With my words of regret

Stick

Come out now
 Out of my shell
 Let it just be
 A memory of hell

Refräng 2

I want the weight off
 To tell the truth is the key

It's that simple I think
 For me to find peace

I want the weight off
 To tell the truth is the key
 It's that simple I think
 For me to find peace

Text till *Go back*

Vers 1

I still feel the warmth
 Of your firm and gentle touch
 And yet I'm held by gloom
 Alone in my locked room

You found what I had buried
 At the bottom of my heart
 Under all pain and grief
 And I gave you what you set free

But what we had it all soon passed
 Cuz you threw away those gifts
 Disappeared without a trace
 Before the sun began a new day

I'd let you take me dancing
 Into the night for lust again
 If our music continue to play
 So it all was for passions sake

Brygga 1

Trust is the price to
 Pay so that our red
 Past won't return in gray
 I know one more
 Deceit would be my
 Joy's final defeat
 But what if we tried
 Once again

Refräng 1

How long would you love me
 How long would you stay
 Please share your life with me
 Once again

Vers 2

I remember your bright smile
 I still sense the scent of your hair
 Though my world since I left you
 Has been a desert of solitude

I found what you had hidden
 Deep within your heart
 Beauty, joy and bliss
 Was all unraveled with just a kiss

I didn't think I could
 But somehow you made me fall
 I realized my foolish mistake
 Too long after I'd gone away

I'd set the world on fire
 If it would bring you back
 "Do you miss me?" I ask from afar
 And if not then again I'll put an arrow through your

Brygga 2

Heart

Stick

Rocks
 Hills
 Tree
 Cave
 Down
 Up
 Heat
 Chills
 Come
 Close

Let us go back

Once again

Refräng 3

How long would you love me

Until the end of time

How long would you stay

For as long as you are mine

Then share your life with me

Once again